

NOTA

Lokalen

Datum: 24 januari 2017

Voor heel wat jeugdverenigingen is de zekerheid van een eigen jeugdlokaal een bestaansvoorwaarde. Zowel de huidige als de volgende generatie leiding of bestuursleden kan zich slechts focussen op hun kerntaak - kwalitatief jeugdwerk, natuurlijk - als ze er zeker van zijn dat ze hun eigen lokaal nog jaren kunnen gebruiken. Een jeugdvereniging is namelijk veel meer dan een fabriek die allerlei activiteiten produceert: het is een open huis dat kinderen en jongeren een stukje thuis tussen leeftijdgenoten wil aanbieden. In jeugdverenigingen zonder eigen stekje dreigt het jeugdig enthousiasme en de motivatie van de jonge vrijwilligers ondermijnd te worden. Dit brengt het voortbestaan van de jeugdwerking in gedrang.

In samenwerking met de werkgroep jeugdlokalen, waar ook koepels van jeugdverenigingen in vertegenwoordigd zijn, behandelden we enkele knelpunten. Zo is er de laatste jaren sterk ingezet op een vereenvoudigde aangifte procedure voor de onroerende voorheffing in Vlaanderen. In Brussel zijn jeugdlokalen daarvan echter nog steeds niet vrijgesteld. Het uitrollen van een volledige 'GIS-laag jeugd' kan de vrijstelling voor onroerende voorheffing fors vereenvoudigen en een rol spelen in planningsprocessen. In deze nota lijsten we enkele knelpunten en oplossingen op die een stevige stimulans kunnen bieden voor de verdere ontwikkeling van het (lokale) jeugdwerkbeleid.

1 Btw-tarief bij verbouwingen

1.1 Knelpunt

Woningen die ouder zijn dan 5 jaar en bepaalde renovatiewerken laten uitvoeren, krijgen een verlaagd btw-tarief van 6%. Verenigingslokalen kunnen geen beroep doen op dit verlaagde tarief en betalen bij verbouwingen 21% btw. Dit in tegenstelling tot internaten, instellingen van de bijzondere jeugdzorg e.d., die een woonvervangende functie hebben.

1.1.1 Voorstel tot oplossing

Hanteer bij verbouwingen van jeugdlokalen ook het btw-tarief van 6%. Voeg een expliciete uitzondering voor verenigingslokalen toe aan het KB 20 juli 1970¹, waarin de tarieven voor de verbouwing van een woning zijn vastgelegd. Concreet:

XXXI. Werk in onroerende staat met betrekking tot privéwoningen, § 1.

2° de handelingen moeten betrekking hebben op een woning of een verenigingslokaal die, na de uitvoering ervan, hetzij uitsluitend, hetzij hoofdzakelijk, als privé-woning of verenigingslokaal wordt gebruikt;

3° de handelingen moeten worden verricht aan een woning of verenigingslokaal waarvan de eerste ingebruikneming ten minste vijftien jaar voorafgaat aan het eerste tijdstip van opeisbaarheid van de btw dat zich voordoet overeenkomstig artikel 22, § 1 of artikel 22bis van het Wetboek;

1.2 Stand van zaken

- Hierover zijn al enkele gesprekken geweest met kabinet Gatz. Voorlopig zonder resultaat.

¹ Koninklijk besluit nr. 20, van 20 juli 1970, tot vaststelling van de tarieven van de belasting over de toegevoegde waarde en tot indeling van de goederen en de diensten bij die tarieven

2 Onroerende voorheffing

2.1 Knelpunt

Een eigenaar of gebruiker van een gebouw of grond is belastingplichtig en moet jaarlijks onroerende voorheffing betalen. Een Vlaamse omzendbrief² van 2007 voorziet een vrijstelling voor jeugdlokalen en jeugdhuizen. Maar de procedure om vrijgesteld te worden is niet evident en kan eenvoudiger.

2.2 Voorstel tot oplossing

- Ondersteun de Vlaamse belastingdienst zodat de CAPAKEY voldoende is om een vrijstelling op de onroerende voorheffing te krijgen. Op die manier wordt de vrijstellingsprocedure voor jeugdgroepen fors vereenvoudigd.
- Indien het vorige voorstel praktisch niet mogelijk is, heeft de jeugdsector bepaalde gegevens nodig om een vrijstelling aan te vragen, nl. kadastrale legger en KBO-nummer of rijksregisternummer van de eigenaar. Deze perceelsgegevens zijn momenteel echter niet gratis te verkrijgen. Concrete afspraken met de administratie van het kadaster om deze gegevens systematisch en gratis te bekomen kunnen een oplossing bieden.
- Op termijn werken De Ambrassade en Mediaraven samen aan een GIS-laag Jeugd die jeugdlokalen en jeugdhuizen in kaart brengt. Met de GIS-laag kan - na het verkrijgen van alle gegevens en een overeenkomst met de Vlaamse Belastingdienst - de vrijstelling fors worden vereenvoudigd. Via de GIS-laag kan men de afdelingen van de landelijk erkende jeugdbewegingen automatisch vrijstellen.

2.3 Stand van zaken

- De afdeling jeugd heeft bij alle lokale besturen gegevens opgevraagd over de bestaande jeugdinfrastructuur. Die data is doorgegeven aan de Vlaamse belastingdienst en hebben o.b.v. jeugdlokalen automatisch vrijgesteld.
- Deze data is intussen ook al opgenomen in de databank van de GIS-laag jeugd. Deze GIS-laag zou tegen medio 2017 klaar moeten zijn.

3 Onroerende voorheffing Brussel

3.1 Knelpunt

Het wetboek van inkomensbelasting van 1992 voorziet in artikelen 251 t.e.m. 260 een vrijstelling van onroerende voorheffing voor goederen bestemd voor onderwijs. In de Vlaamse omzendbrief *Vrijstelling van onroerende voorheffing voor onroerende goederen bestemd voor onderwijs* van 20 juli 2007 is er een expliciete vrijstelling opgenomen voor jeugdbewegingen. De Vlaamse omzendbrief is uiteraard niet geldig in Brussel. De vrijstelling voor het betalen van onroerende voorheffing is hier dus niet van toepassing.

3.2 Voorstel tot oplossing

Bekom een zelfde uitzondering voor jeugdgroepen in Brussel via een omzendbrief van het Brussel Hoofdstedelijk Gewest met een expliciete vrijstelling van onroerende voorheffing voor jeugdbewegingen.

3.3 Stand van zaken

- Hier staan voor 2017 acties rond gepland.

² Omzendbrief FB/VLABEL/2007 van 11 september 2007 Vrijstelling van onroerende voorheffing voor onroerende goederen bestemd voor onderwijs

4 Planningsprocessen

4.1 Knelpunt

Jeugdlokalen zitten verspreid over het Vlaamse land. De exacte locatie, grootte etc. van elk lokaal is niet geweten, waardoor we niet weten waar er behoeften zijn naar ruimte voor jeugdlokalen en hoe die zich manifesteren. Bij het maken van RUP's³ wordt jeugdinfrastructuur vaak over het hoofd gezien.

4.2 Voorstel tot oplossing

- Op termijn is een GIS-laag Jeugdwerkinfrastructuur de oplossing. In functie van de toekomstige RUP's en andere planprocessen zoals mobiliteitsplannen betekent een goede kaartlaag veel voor ruimtelijke planners, gemeenten en jeugdverenigingen zelf. Een GIS-laag Jeugd kan een hulpmiddel zijn om de ligging van jeugdlokalen en andere voorzieningen en infrastructuren - zoals speelbossen, jachtgebieden, zebrapaden etc. beter op elkaar af te stemmen. Een inventaris en kaartlaag kan bovendien ook interessante onderzoeksgegevens opleveren op bijvoorbeeld sociaal-geografisch vlak om evoluties en trends in ruimtegebruik doorheen de jaren te monitoren.
- Laat planners die een GRUP⁴ of PRUP⁵ maken - in afwachting van de GIS-laag - contact opnemen met de gemeente. Zo kan er gecontroleerd worden of in het gebied van de RUP er zich jeugdwerkinfrastructuur bevindt.

4.3 Stand van zaken

- Deze GIS-laag zou tegen medio 2017 klaar moeten zijn.

5 Brandveiligheid gebouwen

5.1 Knelpunt

De lokale en provinciale regelgeving is vaak gebaseerd op andere sectoren - zoals bijvoorbeeld horeca - en zelden aangepast aan de eigenheid en de mogelijkheden van het jeugdwerk. Brandweercommandanten en lokale besturen leggen jeugdverenigingen vaak zware regels op die niet in verhouding staan met het effectieve gebruik van de lokalen.

Brandweercommandanten en overheden focussen nog te veel op het behoud van gebouwen bij brand. Een onderzoek inzake de algemene veiligheid van Vlaamse verenigingslokalen⁶ toont aan dat het brandrisico in jeugdlokalen hoofdzakelijk ligt bij het ontstaan van een initiële vuurhaard en de evolutie tot een volontwikkelde brand. De risico's op branduitbreiding en verwondingen van personen bij het ontruimen of van interventieploegen zijn zeer beperkt tot zelfs nihil. Volgens de studie is het voldoende om te focussen op preventie, evacuatie en veiligheid van de leden en hulpdiensten. Goed beheer en gebruik van de infrastructuur kunnen het risico verder indijken.

5.2 Voorstel tot oplossing

- Bouw op lange termijn een structureel Vlaams Brandveiligheidsbeleid uit. Baseer dit op overleg met de sector, het voorzien van structurele middelen en een realistisch tijdspad. Schrijf geen extra regelgeving uit, maar maak

³ Ruimtelijke Uitvoeringsplannen

⁴ Ruimtelijk uitvoeringsplan op gewestelijk niveau

⁵ Ruimtelijk uitvoeringsplan op provinciaal niveau

⁶ Prof. dr. ir. P. VANDEVELDE, Studieopdracht inzake de algemene veiligheid van verenigingslokalen binnen de sectoren cultuur, jeugdwerk en sport, Gent, Universiteit Gent, 2009

gebruik van de brochure Jeugdlokalen & Brandveiligheid en de Checklist Brandveilige Jeugdlokalen. De FOD Binnenlandse Zaken kan het gebruik van deze brochure onder brandweerkorpsen actief stimuleren.

- Zet verder in op preventie, sensibilisering en informatie via bestaande brochures, checklists en publicaties van good practices over infrastructuur, gebruik en beheer van lokalen.
- Werk de prioriteit brandveiligheid⁷ goed uit door middel van duidelijke richtlijnen en goede communicatie van de Vlaamse overheid naar lokale en regionale overheden. Verleg de huidige focus op bescherming van gebouwen naar een focus op goed beheer en gebruik van lokalen en de veiligheid van personen.

5.3 Stand van zaken

- Geen acties rond ondernomen

6 Toegankelijkheid gebouwen

6.1 Knelpunt

Op 5 juni 2009 verving de 'gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake toegankelijkheid' de federale wet van 17 juli 1975 over de toegankelijkheid van publieke gebouwen. Wijzigingen van diverse bepalingen van dit besluit werden op 18 februari 2011 goedgekeurd door de Vlaamse regering. Werken die een bouwaanvraag nodig hebben, moeten sindsdien voldoen aan nieuwe toegankelijkheidsregels. Jeugdlokalen zijn vaak reeds tientallen jaren oud en vertonen nu structurele mankementen waar bouwvergunningen voor nodig zijn. Jeugdvereniging kampen al met beperkte middelen en doen veel met eigen krachten. De extra kosten en werken voor toegankelijkheid kunnen daar niet vlotjes bijgeteld worden.

6.2 Voorstel tot oplossing

- Vermijd surrealistische regels zoals bijvoorbeeld het plaatsen van liften in jeugdlokalen die enkel op zondagnamiddag gebruikt worden.
- Besteed meer aandacht voor een gefaseerde aanpassing.
- Maak voldoende middelen vrij voor de extra kosten van en overleg met de jeugdsector.

6.3 Stand van zaken

- Geen acties rond ondernomen

7 EVA IVA

7.1 Knelpunt

Het nieuwe gemeentedecreet stimuleert gemeenten om na te denken over de vzw's en andere beheersstructuren die in de loop der jaren door henzelf werden opgericht. Gemeenten kunnen beslissen om een - extern of intern - verzelfstandigd agentschap op te richten of zich terug te trekken uit de organen van de vzw. Ze kunnen ook een particuliere vzw omvormen tot EVA⁸ of IVA⁹ indien de financiële middelen van de vzw belast is met welbepaalde

⁷ In de huidige legislatuur van de Vlaamse regering was brandveiligheid een prioriteit.

⁸ Een private EVA is een private rechtspersoon (vzw, stichting, vennootschap) die door de gemeente belast is met welbepaalde beleidsuitvoerende taken van gemeentelijk belang. Een dergelijke vzw heeft minstens drie deelnemers, waarvan de gemeente er één is.

⁹ Een intern verzelfstandigd agentschap is een dienst zonder eigen rechtspersoonlijkheid die door de gemeente belast is met welbepaalde beleidsuitvoerende taken van gemeentelijk belang en die beschikt over een zekere operationele autonomie.

taken van gemeentelijk belang¹⁰. Deze mogelijke omvorming beperkt de autonomie van deze organisaties omdat de gemeenteraad binnen EVA's en IVA's de meerderheid heeft in de algemene vergadering. Dit is levensbedreigend voor de noodzakelijke autonomie en ondergraaft de eigenheid van de jeugdsector.

7.2 Voorstel tot oplossing

Verspreid een omzendbrief onder alle Vlaamse gemeenten waarin de Vlaamse overheid een duidelijk signaal geeft aan de lokale overheden over het maatschappelijk belang van de eigenheid en dynamiek van het particulier jeugdwerk. Om hun belangrijke maatschappelijke rol te kunnen blijven waarborgen moet een jeugdorganisatie een onafhankelijke relatie met de lokale overheid hebben. Licht in de omzendbrief toe dat de particuliere jeugdorganisaties niet worden omgevormd tot een EVA als hun middelen voor minstens 50 % uit gemeentelijke subsidies bestaan, worden gedragen door vrijwilligers en taken van algemeen belang uitoefenen.

7.3 Stand van zaken

- Geen acties rond ondernomen

¹⁰ Artikel 225 in de gemeentewet stelt dat wanneer de financiële middelen van een rechtspersoon voor minstens 50 % uit gemeentelijke middelen bestaan er sprake kan zijn van het 'vermoeden van gemeentelijk belang'.